

Bijna-elke-
dagboek

voor
leidinggevend
m/v

Bijna-elke-dagboek voor leidinggeevenden verschijnt in de reeks
'Bijna-elke-dagboek'.

Andere delen:

Rolf Robbe, *Bijna-elke-dagboek voor twintigers* (7e druk)

Alfred Bronswijk, *Bijna-elke-dagboek voor senioren* (2e druk)

Rolf Robbe, *Bijna-elke-dagboek voor leraren* (3e druk)

Gerie-Anne van den Brink, José van Eijnsbergen en Christa Knoester, *Bijna-elke-dagboek voor moeders* (3e druk)

Jan en Hettie Boer, *Bijna-elke-dagboek voor echtparen* (4e druk)

Rolf Robbe, *Bijna-elke-dagboek over mensen in de Bijbel* (2e druk)

Rolf Robbe, *Bijna-elke-dagboek voor gezinnen* (2e druk)

Rolf Robbe, *Bijna-elke-dagboek voor mannen* (2^e druk)

HETTIE BOER-NITRAUW

Bijna-elke-
dagboek

voor
leidinggeevenden
m/v

UITGEVERIJ BOEKENCENTRUM, ZOETERMEER

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

WWW.UITGEVERIJBOEKENCENTRUM.NL

ONTWERP OMSLAG: MULDER VAN MEURS, AMSTERDAM

ISBN 978 90 239 2853 9
NUR 707

© 2015 UITGEVERIJ BOEKENCENTRUM, ZOETERMEER

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Leidinggeven begint met volgen

Waarvoor en door wie laat jij je leiden? Jezus roept je om hem te volgen: de beste manier om leiding te leren geven aan jezelf en aan anderen. Toen de leerlingen van Jezus na een 'evangelisatiecampagne' bij hem terugkwamen, nam Hij hen eerst mee naar een rustige plek om te kunnen eten en op adem te komen. Als je 'personal coach' heeft Jezus oog voor jouw behoeften als leidinggevende. Een bekende leiderschapgoeroe raadt leiders aan de 'zaag scherp te houden'. Ook als leidinggevende ben je 'werk in uitvoering' en heb je voortdurend contact met de Hemelse Energiecentrale nodig om met toewijding en passie voor anderen een lichtbron te kunnen zijn. Leidinggeven begint met leidinggeven aan je eigen leven. De keuze is aan jou of je tijd vrij wilt maken voor de kostbare persoonlijke training die God je geven wil, en of je hem de ruimte geeft om je met zijn tegenwoordigheid van Geest te vullen.

Tien maanden lang wordt in dit dagboekje rond vier thema's geschreven:

- Jij en God
- Jij en je relatie met anderen als leidinggevende
- Jij en jezelf
- Leiders in de Bijbel

Bij genoemde thema's zijn er iedere week vijf overdenkingen die je willen helpen en uitdagen om je te laten leiden en je te laten nadenken over de vraag hoe je als christen leiding wilt geven aan anderen. Het is wijs de hierbij aangegeven bijbelgedeelten te lezen. Iedere overdenking wordt afgesloten met een 'En verder...' waarmee je uitgedaagd, bemoedigd of tot dieper doordenken uitgenodigd wordt. Veel tegenwoordigheid van Geest gewenst bij het bestuderen van de bijbelgedeelten die je in dit boekje aangereikt worden!

Ons heeft de Heer met liefde neergeschreven, leesbaar voor mensen als zijn erfenis. Ons leven mag zich voluit laten lezen herkenbaar als zijn eigenhandig schrift. (naar 2 Kor. 3:1-6)

Maand 1

WEEK 1 – GOD

Woorden van leiders kunnen van grote invloed zijn en situaties in de wereld veranderen. Soms worden ze nog regelmatig aangehaald, zoals de woorden van Martin Luther King: 'I have a dream.' Al eeuwen staat in Genesis 1: 'En God zei.' Tegen Gods gesproken woord kunnen de woorden van welke leider ook niet op. Gods woord geeft mensen ruimte om te leven.

WEEK 2 – MENS ZIJN IN RELATIE

Aan het begin van de Bijbel zien we al veel tussen mensen misgaan. Toch blijft God zegenen en gaat Hij door, ondanks het gedrag van mensen. Door wie laat jij je leiden in de omgang met mensen om je heen?

WEEK 3 – BEELD VAN GOD

Een goede leider kent zichzelf en helpt anderen zichzelf te leren kennen en stimuleert hen om hun talenten te ontwikkelen. Wat is de bron waar jij als leider uit put? Wie of wat stimuleert jou als leider? Welk beeld heb je van jezelf? God heeft ook een beeld van jou.

WEEK 4 – ADAM EN EVA

De eerste en enige mensen die leefden in perfecte harmonie met God, met elkaar en de schepping. De enige mensen die het verschil kenden tussen 'succesvol leiderschap' en het gevolg van falend leiderschap. Genesis is geen 'successtory', wel een verhaal van Gods liefde. Hij houdt de leiding.

week 1 - God - dag 1

God de Schepper

LEES GENESIS 1:1-2

1 In het begin schiep God de hemel en de aarde.

*Heer, machtig God, ik loof U,
van uw grootheid wil ik zingen,
ja uw naam, Uw majesteit,
prijs ik telkens weer,
als mijn ogen zien,
de wond'ren van 't heelal.*

Wij leven en bestaan door Gods woord en adem. De schrijver van Genesis begint niet met een betoog om te bewijzen dat God bestaat en introduceert God niet met een beschrijving over zijn 'herkomst'. God is er. God is 'Elohim', de enige en ware God, vol kracht en macht. De geschiedenis van God met mensen begint met de beschrijving van Gods schepping van hemel en aarde. Geen verklaring, wel de erkenning *dat Hij* dit deed. Het werkwoord scheppen heeft in Genesis 1 altijd God als onderwerp, het gaat over activiteit waar goddelijke kracht en wil voor nodig is. Uit 'duisternis en leegte' riep Hij om licht en

hemellichamen, de aarde en alles wat daarop leeft. Dat de aarde er is, dat wij mensen er zijn, is Gods keuze. Wij zijn 'bedoeld'. God is geen 'onpersoonlijke natuurkracht', maar een God die 'communiceert' en een persoonlijke relatie met mensen aangaat. Wij bestaan door Gods woord en adem. Dat vraagt geloof in God en erkenning van wie Hij is. God schiep met zijn woord ruimte om te leven. Geloof in dat woord zet de toon in je leven. Gods woord de ruimte geven in je bestaan geeft je eigen woorden, ook als leidinggevende, inhoud. Het helpt je te zijn wie je bent, maar ook je eigen woorden en invloed te relativieren.

En verder...

Lees Psalm 104:24-30 en Hebrëen 11:3. Welk beeld van God heb jij en wat betekent dat voor je dagelijks leven?
Doe-tip: Plan deze (elke) week een extra rustmoment om je leven af te stemmen op God – bijvoorbeeld door een wandeling, een uurtje in de tuin of iets anders wat jou rust geeft.

God zei

LEES GENESIS 1:3-19

3 *God zei:*

*Heer, als 'k aanschouw de hemel,
zon en maan en de sterren,
die uw hand, heeft voortgebracht,
wat is dan de mens,
dat U aan hem denkt,
toch ziet U naar mij om,
en hebt mij lief.*

Het scheppingsverhaal kan een uitdaging voor je verstand zijn. Misschien zie jij alleen nog de gebrokenheid om je heen en heb je daarom juist veel vragen over of aan God. Of word je kritisch bevraagd door je omgeving omdat je in deze tijd nog over het scheppingsverhaal durft te vertellen of te spreken. De eerste hoofdstukken van Genesis openbaren ons God prekend en overlegend, een relatie aangaand met de mens. Ons menselijk verstand kan worstelen met de eenvoudige woorden 'God zei'. Toch moeten we het met deze woorden doen. Durven geloven in wat je verstand te boven gaat maakt je niet wereldvreemd, maar kan je

juist helpen om in de gebrokenheid van dit aardse leven staande te blijven. Niet als doodoener, maar juist als perspectief midden in onze verscheurde wereld. Mensen kunnen veel waarde hechten aan wat jij als leidinggevende zegt of onderwijst en zich daarop beroepen: 'Hij/zij zei...' God laat zich niet verklaren. Hoe Hij door de kracht van 'slechts' zijn woord uit niets leven schiep laat zich niet uitleggen. Voor Israël was het woord uit Genesis genoeg: 'God zei.' Geloven is ook, zonder dat je het altijd kunt begrijpen, Gods machtig spreken erkennen. En zo (weer) oog krijgen voor de wonderen van het leven. Heel de Bijbel door is te lezen hoe God waarmaakte wat 'Hij zei'. Dat geeft ook geloof in de kracht van Gods scheppingswoord.

En verder...

Bij alles wat Hij schiep zag God 'dat het goed was'. Deze woorden duiden er ook op dat God vreugde had in wat Hij schiep. Wat betekent voor jou Gods scheppingsvreugde?

Gods overvloed

LEES GENESIS 1:20-25

22 *God zegende ze met de woorden: 'Wees vruchtbaar en word talrijk en vul het water van de zee. En ook de vogels moeten talrijk worden, overal op aarde.'*

God was niet zuinig toen Hij hemel en aarde schiep. Bovendien was Hij onbeperkt in zijn mogelijkheden. Het water moest 'wemelen' van levende wezens, de vogels moesten overal op aarde 'talrijk' zijn en de aarde moest 'allerlei' levende wezens voortbrengen (vers 20 en 24). Er wordt geen wetenschappelijke uitleg gegeven, niet verteld hoe God 'uit de aarde voortbracht', alleen Gods woord en wil worden genoemd. Gods overvloed is anders dan ons menselijk teveel en voortdurend verlangen naar nog meer rijkdom, invloed of macht. Gods overvloed is geen 'ongezonde overdaad', maar het uitgieten van zijn liefde en schepingskracht. Aan alles wat Hij schiep verbond God zijn zegen. In onze tijd hebben we het veel over succes, ook als het gaat om leiderschap. In de Bijbel gaat het om 'zegen'. Zonder Gods zegen geen

'succes'... Mensen kunnen niet scheppen zoals God, maar zijn afhankelijk van zijn zegen over wat Hij geeft. 'Nadat God de mens geschapen heeft, is het eerste dat Hij doet, het uitspreken van een zegen over het werk van zijn handen. Gods zegen is zijn toerustende woord, waarbij ook vaak de bestemming aangegeven wordt, waartoe de zegen dient. De zegen is geen lege uitspraak of slechts een wens en ook geen gewoon bevel, hoewel de zegen in de gebiedende wijs staat ("Weest vruchtbaar... wordt talrijk... vervult... onderwerpt... heerst"). De zegen van God heeft inhoud en stelt in staat die inhoud te verwerklijken' (citaat *Studiebijbel*, CVB bij Gen. 1:22).

En verder...

Hoe kun jij, als leidinggevende, in het omgaan met de schepping een voorbeeld zijn?

Ik ben erbij

LEES EXODUS 3:13-16

14 Toen antwoordde God hem: 'Ik ben die er zijn zal. Zeg daarom tegen de Israëliëten: "IK ZAL ER ZIJN heeft mij naar u toe gestuurd."'

In een sollicitatiebrief probeert iemand die dingen neer te zetten waardoor een werkgever belangstelling voor hem of haar krijgt en hem/haar uit zal nodigen voor een gesprek. Wanneer je zelf sollicitatiebrieven leest probeer je een eerste selectie te maken uit de mensen die zichzelf geschikt achten voor een vacature. Aan de hand van iemands cv kun je je een beeld van hem of haar vormen. Of dat terecht is moet in de praktijk blijken. Iemands naam kennen in de Bijbel hield in dat je de persoon zelf ook kende. Naar Gods naam vragend vroeg Mozes: 'Wie bent U?' God gaf een prachtig antwoord: 'Ik zal er zijn.' God karakteriseert zich in zijn 'cv' kort en krachtig. Je kunt ook vertalen: 'Ik zal zijn die Ik zijn zal.' God zegt hiermee: 'Ik ben er actief bij.' God is de Almachtige Schepper én de God die dichtbij komt. Hij nam na de schepping

geen afstand, ook niet nadat de mens zijn woorden negeerde. Wij leven in een wereld waarin veel en snel verandert. In ons turbulente leven vinden we rust bij God die woord houdt: 'Ik ben erbij.' Daar kun je, midden in alle weerbarstigheid op vertrouwen.
God 'is' zijn Naam.

En verder...

Hoe wonderlijk mooi is uw eeuwige Naam.

Verborgen aanwezig deelt U mijn bestaan. Waar ik ben, bent U: wat een kostbaar geheim.

Uw naam is: 'Ik ben' en 'Ik zal er zijn'.
(© 2013 Stichting Sela Music. Tekst: Hans Maat. Muziek: Kinga Bán en Adrian Roest. Het hele lied kun je beluisteren op www.sela.nl)

Leiderschap

LEES JESAJA 46:8-11

10 Die in het begin al het einde aankondigde en lang tevoren wat nog gebeuren moest. Die zegt: 'Wat ik besluit, wordt van kracht, en alles wat ik wil, breng ik ten uitvoer.'

Als ik tot U spreek, weet ik dat U hoort, want U heeft mij lief, geeft mij perspectief. Ik zing mijn leven lang, U leeft, U leeft, dat is wat 'k geloof...

Het volk Israël had er een handje van leiding van 'nep-leiders' te verwachten. Dure beelden die ze zelf gemaakt hadden maar die niet tegen een stootje konden (Jes. 46:1, 2). God zegt in Jesaja 46 tegen Israël: 'Kijk nu eens naar het verschil tussen mij en de beelden die jullie op eigen kosten maakten. Ik heb jullie gekoesterd en gedragen vanaf jullie geboorte en dat zal Ik blijven doen. Je eigengemaakte idolen brengen je nergens, je moet ze zelf meetorsen. Ik ben de God die jullie draagt! Herinner je wat Ik allemaal in jullie verleden tot stand gebracht heb.'

God weet niet alleen waar Hij naartoe

wil, Hij beheerst als Enige ook de toekomst. Over visie gesproken...

God de Schepper blijft tot in eeuwigheid 'Ik ben erbij'. Hij was er in het verleden, is erbij in het heden en beheerst de toekomst.

Godenbeelden hebben een mooie vergulde buitenkant, maar ze zien, horen, voelen en doen niets. De levende God draagt en koestert als een ouder zijn kinderen.

Wie/wat is jouw bron als leidinggevende? Het is verleidelijk je te laten leiden door 'goden' die je zelf vast kunt houden en naar believen weg kunt zetten. Het is veiliger je te laten leiden en dragen door God die vanaf je eerste begin zijn handen onder je leven houdt.

En verder...

Kun je momenten in je leven noemen waarop je Gods leiding hebt ervaren? Dank hem er vandaag nog eens voor!

Bouwen en bewaren

LEES GENESIS 2:7-15
15 God, de HEER, bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken.

De mens mocht genieten van al het goede dat God gemaakt had, maar kreeg ook de verantwoordelijkheid over Gods schepping. Paradijselijk genieten sloot arbeid niet uit. God gaf de mens hier een praktische opdracht: beheer de aarde en alles wat daarop leeft. Van al het geschapene is het de mens tot wie God zich persoonlijk richt en aan wie Hij zich met zijn woord verbindt. Eden was volmaakt maar kon niet zonder goed beheer. De Naardense Bijbel vertaalt: 'om haar te dienen en te bewaken'. De mens kreeg de leiding over Gods schepping. De werkwoorden 'dienen' en 'bewaren' worden later gebruikt voor de dienst in de tabernakel. Het 'heersen' en 'gezag krijgen' uit Genesis 1:28 zijn positief bedoeld. Synoniemen voor 'leidinggeven' zijn: beheren, sturen, regeren, regelen. Zo leidinggeven is altijd gericht op de ander. De ander die ook is geschapen

door God. Iemand die de leiding heeft laat anderen ook tot hun recht komen. In het uitvoeren van de opdracht die man en vrouw kregen dienden zij God. Als christen weet je dat je in je bezig zijn je Schepper dienen mag. Je bent zijn 'vertegenwoordiger' op aarde. Dat geeft zin aan wat je ook doet. Dat geeft je een waarachtig verantwoordelijkheidsgevoel. Dat helpt je in je manier van leven, de keuzes die je maakt. Bouwen en bewaren. Dat is God kunnen laten zien waar je mee bezig bent. Niet niets, de opdracht die God ons mensen gaf en geeft!

En verder...

Om woord voor woord zijn liefde te vertalen,
dat blijft voor ons bestaan het doel, de zin.
Om mensen met ontferming te herhalen
zijn wij gezonden, deze wereld in.
(Gezang 976; Liedboek 2013)

week 2 - Mens zijn in relatie - dag 2

Kans op herstel

LEES GENESIS 4:1-8

6 De HEER vroeg hem: 'Waarom ben je zo kwaad, waarom kijk je zo donker?'

Na de zondeval en de verdrijving uit Eden houdt het leven voor Adam en Eva niet op. God blijft zijn zegen geven. Er worden kinderen geboren, Kaïn en Abel. De aarde is vruchtbaar gebleven, Kaïn kan oogsten en Abel ziet zijn kudde groeien. Er wordt geofferd. We lezen niet dat God hier opdracht voor gaf. De relatie die God begon met de mens bracht hem kennelijk tot het besef zijn dank aan en afhankelijkheid van God te erkennen. Er wordt niet expliciet uitgelegd waarom God Kaïns offer afwijst. Uitleggers wijzen op de kennelijke gezindheid van Kaïn. Van Abel lezen we dat hij een van de eerstgeboren dieren uit zijn kudde offerde. Hij gaf God het beste wat hij had (geheel in overeenkomst met de latere offerwetgeving). De voorkeur van God voor Abels offer maakt Kaïn woedend en dat ontgaat God niet. God neemt hier het initiatief: 'Wat is er aan de hand, Kaïn?' Kaïn krijgt de kans zich uit te spreken.

God wijst hem op de keuze die hij heeft: Kaïn kan het goede doen maar ook het verkeerde. Zonde de kans geven 'wortel te schieten' brengt je verder bij God vandaan. Kaïn krijgt de kans zijn gedrag te herstellen. Hij heeft de keuze zijn boze gevoelens te beheersen of ze de vrije loop te laten. Kaïns keuze is desastreus (vers 8). Het gif van de zonde is vernietigend. Meestal begint het klein, een negatieve gedachte of het gevoel zelf afgewezen te worden wanneer een ander beter presteert. Het is belangrijk waardoor je je laat beheersen, ook in de omgang met de mensen om je heen.

En verder...

Welke kans gaf God Kaïn?
Wat kun jij daarmee wanneer het niet goed gaat in je relatie met anderen?

Conflicthantering

LEES GENESIS 13:1-12

6-7 Beiden bezaten zo veel vee dat er te weinig land was om bij elkaar te blijven wonen. Hierdoor ontstond er ruzie tussen de herders van Abrams vee en de herders van Lots vee.

Op de geschiedenis van de val van de mens volgt het verhaal van de dood van Abel. De zonde treft onderlinge relaties. In Genesis 13 leidt het bezit van twee herders (ook zegen van God) tot problemen. Het bezit van Abram en zijn neef Lot leidde tot tekort aan weidegrond en water. De herders van Abram en Lot werkten niet samen maar begonnen te ruziën. Daarmee werden de twee bedrijven ook kwetsbaar voor mogelijke aanvallen van buitenaf (vers 7b). Abram ging de strijd niet aan met Lot. Hij liet de oplossing ook niet over aan zijn personeel. Abram stuurde als oudste Lot niet weg. Hij koos voor een vreedzame oplossing waarbij hij Lot de keuze liet (vers 8). Abram kon zijn persoonlijk belangen loslaten ter wille van de onderlinge vrede. Lot trok naar de

Jordaanvallei, een waterrijk en vruchtbaar gebied dat deed denken aan Eden. Hiermee koos Lot voor een grensgebied aan de rand van Kanaän, terwijl Abram in het door God aangewezen en beloofde land bleef wonen.

Hoe ga je om met conflicten als leidinggevende? Zoek je een veilige oplossing voor jezelf? Durf je ten dienste te blijven staan van de ander? Onderzoek je welke gevolgen je keuze kan hebben? Na Lots vertrek ontving Abram van God een geweldige belofte (vers 14-17). Abram durfde los te laten en ontdekte dat hij niets verloren had. In vers 4 lezen we hoe Abram de naam van de HEER aanriep. Zou dat het geheim zijn van Abrams keuze?

En verder...

Heer, geef ons de kracht om de dingen te aanvaarden die onvermijdelijk zijn. Geef ons de moed om de dingen te veranderen die veranderd moeten worden. En geef ons boven alles de wijsheid om die twee van elkaar te onderscheiden. Gilbert Keith Chesterton (1874-1936)

Afgunst

LEES GENESIS 31:1-2

2 Ook merkte Jakob dat Laban niet meer zo vriendelijk tegen hem was als voorheen.

Bestaan er families of familiebedrijven waar nooit 'iets' is? Bladerend door Genesis zie je dat het vanaf het begin mis gaat in (familie)relaties. Jaloezie, afgunst en rivaliteit leiden tot conflicten. Zonder bezit was Jakob bij zijn familie beland. Na verloop van tijd had hij twee vrouwen, een groot gezin en een groeiende kudde.

De arme neef werd een rijke rivaal. Een nieuwe leider die je niet over het hoofd kon zien. Het gefluister begon: 'Jakob verrijkt zich ten koste van vader.' Laban was niet meer zo welwillendheid voor zijn neef. Jakob had hard gewerkt en door de aanpak van Jakob was het bezit van zijn familie ook toegenomen. God zegende Laban en zijn gezin na Jakobs komst (Gen. 30:30). Na verloop van tijd mocht Jakob voor zichzelf beginnen als beloning voor zijn harde werken. Hij ging handig om met het vee dat hij van zijn oom kreeg. Zijn kudde groeide op-

zienbarend. Klonken de beschuldigingen van zijn neven Jakob bekend in de oren? Ook Jakobs broer Esau beschuldigde hem eens van wegnemen van bezit en rijkdom verwerven voor zichzelf (Gen. 27:36). Zien dat een ander succes heeft kan jaloers maken. Samenwerken wordt moeilijk. Je gunt een ander zijn/haar succes niet meer en wordt afgunstig. Onderlinge relaties raken verstoord. God zegende Jakob en zegende ook Jakobs familie, maar goed omgaan met zegen is blijkbaar niet vanzelfsprekend voor mensen. Gods zegen gebruiken voor eigen doeleinden: dat is toch zonde...

En verder...

Hoe ga jij om met afgunst/wedijver die in jezelf op kan komen? Wat kan je helpen om te gaan met afgunst/wedijver op je werk of in je gemeente?